

De voorzitter van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van

Ons kenmerk

Contactpersoon

Zoetermeer

WO/B/2001/20982

18 juni 2001

Onderwerp

Doorkiesnummer

schriftelijke vragen Digitale
Universiteit

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van de fracties
van de PvdA, VVD, het CDA en SP van uw Kamer inzake het
businessplan van het consortium Digitale Universiteit.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van de fracties van de PvdA, VVD, het CDA en SP van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (ingezonden d.d. 18 mei) inzake het businessplan van het consortium Digitale Universiteit.

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

1.

In haar businessplan vraagt de digitale universiteit om een financiële ondersteuning van fl.70 miljoen verdeeld over vier jaar. De minister heeft aangegeven een bedrag ad fl.25 miljoen, ter ondersteuning van de ontwikkelfunctie voor het jaar 2001 en 2002, beschikbaar te stellen. Kan de minister aangeven waar het bedrag van fl. 25 miljoen op is gebaseerd en uit welke posten dit bedrag is opgebouwd? Hoe wordt de rest van de 70 miljoen opgevangen? Kan er na 2002 een probleem ontstaan?

(blz. 3)

Antwoord:

De door mij toegezegde fl. 25 miljoen is gebaseerd op de meerjarenraming van de begroting van het Ontwikkel- en Expertisecentrum (OEC) van de Digitale Universiteit (DU). Hierin wordt voor de jaren 2001 en 2002 om fl. 30 miljoen aan subsidie verzocht.

Besteding van de fl. 25 miljoen zal plaatsvinden naar inzicht van de DU, binnen de voorwaarde dat het geld gaat naar de ontwikkelfunctie van het OEC. Volgens het businessplan (blz. 14) wordt die functie uitgewerkt in een viertal programma's: 1. de elektronische leeromgeving, 2. instrumentatie van het leerproces, 3. ontwikkeling van online leermaterialen en 4. opbouw en verspreiding van expertise. In de startfase zal in het kader van deze vier programma's gestart worden met negen projecten (blz. 15).

In mijn besluit over de subsidietoekenning heb ik duidelijk gemaakt dat financiële steun voor de periode na 2002 afhankelijk is van het functioneren van het consortium in de eerste twee jaar. Ik realiseer me dat de deelnemers zich voor vier jaar aan elkaar hebben gecommitteerd (met name door de jaarlijkse financiële inbreng die iedere instellingen geeft) en verwacht veel van deze samenwerking. Ik zal de voortgang nauwgezet volgen en tijdig een beslissing nemen ten aanzien van mijn beleid voor 2003 en 2004.

2.

Is de minister voornemens om de OUNL en de digitale universiteit te betrekken bij prioritaire aandachtspunten zoals het vergroten van het aantal studenten voor de lerarenopleiding en de gezondheidszorg? Kunnen de OUNL en de digitale universiteit een rol vervullen bij bijvoorbeeld het vergroten van de zij-instroom? En zo ja is de minister bereid hiervoor de middelen beschikbaar te stellen?

(blz. 16)

Antwoord:

De DU is een initiatief van negen hoger onderwijsinstellingen: een initiatief dat ik van harte ondersteun, maar waarvan ik de richting niet zelfstandig kan bepalen. Eén van de redenen om

de DU vrij omvangrijke financiële middelen toe te zeggen was het feit dat de lerarenopleidingen er een belangrijke rol in spelen. Eén van de projecten, die in de beginfase van de DU gestart zullen worden, is het ontwikkelen van online leermaterialen voor het ‘kennisdomein lerarenopleidingen en onderwijstechnologie’ (blz. 16 en 75) van de deelnemende instellingen. Er wordt gedacht aan de ontwikkeling van een programma van 42 studiepunten, dat in duale vorm gegeven kan worden – een vorm die goed aan kan sluiten bij zij-instroom trajecten.

3.

In de aanbiedingsbrief van 20 februari 2001 stelt het Consortium Digitale Universiteit, bij monde van haar voorzitter, dat om haar ambities te verwezenlijken samenwerking met een of meer commerciële partners noodzakelijk is. Kan de minister aangeven of er inmiddels al commerciële partners voor deze samenwerking zijn? Zo nee, kan de minister aangeven op welke termijn hij verwacht dat deze commerciële partners binnen het consortium zullen participeren? Kan de minister aangeven hoe de eventuele tekorten zullen worden opgevangen? Deelt de minister de mening dat er perse een commerciële partner moet worden gezocht of kan dit ook op een andere wijze worden opgevangen?

(blz. 20)

Antwoord:

Volgens mijn informatie is de DU zich aan het oriënteren op samenwerking met commerciële partijen, maar zijn er nog geen partnerschappen gesloten. Het aangaan van dit soort samenwerkingsverbanden is een zaak waar ik een oordeel noch een verwachting over heb; mijn bemoeienis beperkt zich tot het steunen van de ontwikkelingsfunctie van het OEC, waarin een dergelijke samenwerking niet aan de orde is.

4.

Met betrekking tot de toetreding van andere hoger onderwijsinstellingen na de opbouwperiode zijn zogenoemde toetredingsregels geformuleerd. Zijn er ook voor de toetreding van commerciële partners toetredingsregels gemaakt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u aangeven onder welke voorwaarde commerciële partners kunnen toetreden toe het (blz. 26)um?

Antwoord:

De in het businessplan genoemde toetredingsregels zijn een globale omschrijving van de twee voorwaarden waaraan nieuwe deelnemers moeten voldoen: conformatie aan het businessplan en het inkopen in de EBV voor de marktwaarde van het aandelenkapitaal. Dit sluit aan bij mijn opvatting dat het consortium, na een redelijke consolidatieperiode, open moet staan voor deelname door andere instellingen voor hoger onderwijs. Het consortium heeft voorzover mij bekend (nog) geen algemene regels gesteld m.b.t. de deelname van private partijen. Wel geldt wat mij betreft de algemene regel dat samenwerking met commerciële partijen de marktwerking niet mag verstoren; de nu in de DU aangebrachte scheiding tussen het non-profit gedeelte (het door mij gesubsidieerde OEC) en het gedeelte met commerciële oriëntatie (de Exploitatie BV (EBV) en de Educational Service Provider (ESP) moet in zo'n geval dus strikt gehandhaafd blijven.

5.

In het algemeen overleg d.d. 19 oktober 2000 (27 400 VIII) heeft de PvdA-fractie zich uitgesproken voor een consortium bestaande uit meerdere Universiteiten en Hogescholen. Het Consortium kreeg onder meer de voorkeur vanwege de schaalgrootte en diversiteit. De investering in expertise voor de ontwikkeling van goed digitaal onderwijs is immers groot en gaat vaak de draagkracht van de afzonderlijke instellingen te boven. In het Businessplan Consortium Digitale Universiteit wordt uitgegaan van een samenwerkingsverband van 4 Universiteiten en 8 Hogescholen. In februari van dit jaar hebben er echter 3 Hogescholen hun deelname niet doorgezet. In de financiële prognose wordt echter nog wel uitgegaan van 4 Universiteiten en 8 Hogescholen die elk per jaar een bedrag ad fl. 1 miljoen (in de aanvangsfase) zullen investeren. Volgens voorzitter De Greef betekent dit dat er zich in de komende periode nog drie Hogescholen kunnen aansluiten¹. Kan de minister aangeven of er inmiddels al nieuwe Hogescholen gevonden zijn die zich hebben aangesloten bij het Consortium? Zo, ja welke? Zo nee, kan de minister aangeven welke stappen er ondernomen zijn om nieuwe Hogescholen aan te trekken? Kan de minister aangeven hoe de eventuele tekorten zullen worden opgevangen? Is er meer inzicht te geven waarom de drie bovengenoemde Hogescholen zijn afgehaakt?

(blz. 27)

Antwoord:

De drie hogescholen die zijn afgehaakt hebben dat gedaan om uitéénlopende redenen. De afweging tussen de kosten en baten van deelname aan de DU vielen bij de betreffende hogescholen anders uit. Deelname aan de DU vergt dan ook een aanzienlijk commitment van een instelling. De nu deelnemende instellingen hebben dat commitment dus wel afgegeven. Er hebben zich nog geen nieuwe hogescholen gemeld om de vrij gekomen plekken op te vullen. Ik onderneem geen directe stappen om dit alsnog te bereiken. Dat is een verantwoordelijkheid van de DU, maar vooral ook een kans die hogescholen, die nu nog niet deelnemen, zouden moeten grijpen. Door het wegvallen van de drie hogescholen valt ook hun jaarlijkse financiële bijdrage weg; zolang er geen vervangers gevonden zijn zullen de overige deelnemers dit tekort aanzuiveren.

6.

In een interview² met het Utrechts Nieuwsblad geeft ICT-directeur P. Schelleman aan waarom de Universiteit Utrecht niet meedoet aan de Digitale Universiteit. De heer Schelleman zegt in dit interview “kritiek te hebben op de programmatuur die de digitale universiteit gaat gebruiken”. Bent u op de hoogte van deze kritiek? Kunt u aangeven of u deze bezorgdheid deelt? Zo nee, waarom niet?

(blz.1 t/m 38)

Antwoord:

In het businessplan van de DU worden enkele algemene richtinggevendende uitspraken gedaan over de architectuur en de hantering van open standaarden voor de elektronische

¹ Minder college op Digi-Universiteit in het Utrechts Nieuwsblad 5 maart 2001.

² Minder college op Digi-Universiteit in het Utrechts Nieuwsblad 5 maart 2001.

leeromgeving (blz. 68-71). De keuze van programmatuur is in het businessplan nog nergens aan de orde, zodat kritiek daarop geen grond heeft.

7.

De OUNL is in het leven geroepen voor het verzorgen van hoger afstandsonderwijs, in het bijzonder voor de doelgroep van tweedekans-studenten. In het Businessplan wordt aangeven dat zij (net als andere individuele studenten) niet direct door de Digitale Universiteit worden bediend maar door de eigen instelling. Tijdens het algemeen overleg d.d. 19 oktober 2000 (27 400 VIII) gaf de minister aan dat hij het als zijn politieke verantwoordelijkheid ziet om het tweede-kans-onderwijs financieel te ondersteunen. Welke maatregelen bent u voornemens te treffen om het tweede-kans-onderwijs op zowel de open universiteit als ook op de andere onderwijsinstellingen te ondersteunen naast de investering in de digitale universiteit? Is met de inspanning van de OUNL in de digitale universiteit de dreiging van de bezuinigingen op de OUNL van tafel? Deelt de minister onze mening dat er meer inzicht in de ontwikkeling van het tweede kansonderwijs dient te komen? Is de minister voornemens om te werken aan een nieuw aangepast bekostigingssysteem? Kan de minister garanderen dat de eventuele financiële tegenslagen bij de digitale universiteit niet uiteindelijk op de (tweede-kans-) studenten zullen worden afgewikkeld? Kan de minister garanderen dat het te ontwikkelen onderwijsmateriaal en daarmee de tweede-kans-opleiding betaalbaar blijft? (blz. 1t/m 38)

Antwoord:

De wettelijke taak van de OUNL is tweeledig. Enerzijds is de taak van de OUNL het verzorgen van hoger onderwijs in de vorm van afstandsonderwijs, anderzijds heeft zij tot taak bij te dragen aan de innovatie van het hoger onderwijs (zowel van haar eigen onderwijs als van het overige hoger onderwijs). Het verzorgen van hoger onderwijs aan tweede-kans-studenten is ook een belangrijke taak voor de OUNL.

De OUNL heeft een deel van haar capaciteit voor onderwijsvernieuwing ingezet in het consortium DU . Dit heeft dus geen directe gevolgen voor de inrichting van het tweede-kans-onderwijs. De argumenten voor de korting op de rijksbijdrage van de OUNL waren gelegen in de ontwikkeling van het aantal studenten bij de OUNL en zijn door de totstandkoming van de DU niet in een ander licht komen te staan. Mijn voornemen m.b.t. de rijksbijdrage voor de OUNL zoals opgenomen in de begroting 2001 is hierdoor niet veranderd en zal in de begroting 2002 doorwerken. Mijn aangehaalde opmerking over de bekostiging van het tweede-kans-onderwijs sloeg op de situatie bij de OUNL, in die zin dat ik het bekostigen van de taak van de OUNL om afstandsonderwijs voor een tweede-kans-doelgroep te verzorgen als een blijvende overheidsverantwoordelijkheid zie. Ik zie geen reden om een bijzondere bekostigingsregeling te treffen voor het tweede-kans-onderwijs bij andere instellingen. De bestaande regelingen bieden daarvoor voldoende mogelijkheden

Hoe de DU om zal gaan met eventuele tegenslagen kan ik u niet voorspellen. De verantwoordelijkheid voor de DU ligt bij de deelnemende instellingen. De OUNL is een van de deelnemende instellingen en draagt dus in die zin mede risico, maar haar risico is niet groter dan van de andere instellingen. De kosten van het onderwijs van de OUNL voor de studenten veranderen niet door de oprichting van de DU. De bepalingen in de WHW m.b.t. het cursusgeld bij de OUNL zowel als het collegegeld bij de andere instellingen blijven uiteraard volledig van toepassing, voorzover het gaat om studenten die zijn ingeschreven voor een initiële opleiding.

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

8.

Het businessplan is uitgegaan van een subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van fl.70 miljoen in 4 jaar. Nu krijgen ze fl. 25 miljoen in 1 jaar (met uitzicht op meer). De leden van de VVD-fractie vragen zich af waarop de minister dat bedrag heeft gebaseerd? Wat is de reactie van de Digitale Universiteit en wat zijn de gevolgen voor het businessplan (bijv. personele bezetting)? Wat is de stand van zaken van het businessplan en dan met name het tijdsfad?

Antwoord:

De fl. 25 miljoen is niet bestemd voor 1 jaar, maar voor de jaren 2001 en 2002 (zie het antwoord op vraag 1.). De deelnemers aan de DU hebben verheugd gereageerd op mijn positieve beoordeling van het businessplan, waarvan de uitvoering goed op schema ligt.

9.

Zijn er specifieke opleidingen waarvoor de Digitale Universiteit materiaal gaat aanleveren?

Antwoord:

In het businessplan (blz. 16) wordt een aantal prioritaire gebieden genoemd waarvoor de DU on-line leermaterialen gaat ontwikkelen. Het gaat dan om de volgende zogenaamde 'kennisdomeinen': 1. economie, management en ict; 2. e-business; 3. lerarenopleidingen en onderwijstechnologie en 4. rechten.

10.

Heeft de Digitale Universiteit of Open Universiteit ook plannen voor het vormgeven van een opleiding tot leraar (eventueel zij-instroomtraject)?

Antwoord:

De DU heeft geen voornemen om een opleiding tot leraar te verzorgen. Wel heeft zij het voornemen om digitaal onderwijsmateriaal te ontwikkelen voor deze opleidingen bij de deelnemende instellingen. Zie het antwoord op de vragen 2 en 9.

11.

Kunt u motiveren waarom er gekozen is voor een verhuizing van Heerlen naar Utrecht?

Antwoord:

De in de vraag aangeduide verhuizing vindt niet plaats. De OUNL blijft in Heerlen. De DU, als samenwerkingsverband van 9 hoger onderwijsinstellingen, heeft sinds 1 mei 2001 voorlopige huisvesting gevonden bij de Hogeschool van Utrecht.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

12.

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse en instemming kennis genomen van het voorliggende businessplan. Het plan ziet er volgens de leden van de CDA-fractie deugdelijk uit en kan een substantiële impuls voor de digitalisering van het hoger onderwijs in Nederland betekenen.

Zij hebben met tevredenheid geconstateerd dat de minister voornemens is voor de jaren 2001 en 2002 fl. 25 miljoen subsidie aan het consortium te verstrekken. Daarna zal zijn commitment volgens de voorliggende brief niet eindigen. Kan de minister voor de duidelijkheid aangeven uit welke post de toegezegde bedragen van 2 maal fl. 25 miljoen uit zullen worden gehaald? Wat is de reden dat niet al nu duidelijker een blijvende ondersteuning van dit consortium wordt toegezegd?

Antwoord:

De door mij éénmalig verstrekte subsidie van fl. 25 miljoen is bestemd voor de jaren 2001 en 2002; van 2 maal fl. 25 miljoen is geen sprake. Het subsidiebedrag is bij 2e suppletore wet 2000 toegevoegd aan beleidsterrein 22 ten behoeve van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het hoger onderwijs en maakt dus in feite deel uit van de uitdelingen door het kabinet in het kader van de Najaarsnota 2000. Vanwege vertraging in het aangaan van de verplichting in het najaar van 2000 heeft dit bedrag een aanwending gekregen die is toegelicht bij artikel in 22.01 van de 3^e suppletore begroting. In 2001 zijn deze middelen weer vrijgemaakt binnen beleidsterrein 22 en hebben die de oorspronkelijke bestemming gekregen, namelijk een verstrekking van een subsidie van deze omvang aan de Stichting SURF te Utrecht voor het consortium de Digitale Universiteit.

Het consortium vraagt om subsidie voor een periode van vier jaar; blijvende ondersteuning door OCenW met behulp van extra middelen is niet aan de orde. Ik heb gekozen voor een gefaseerde aanpak: ik zal de voortgang nauwgezet volgen en tijdig een beslissing nemen ten aanzien van mijn beleid voor 2003 en 2004.

13.

Een vitaal digitaal consortium is volgens de leden van de CDA-fractie niet mogelijk zonder een vitale Open Universiteit. Voor deze leden is de succesvolle opzet van dit consortium reden te meer te volharden in hun pleidooi om de minister af te laten zien van de voorgestelde bezuinigingen op het budget van de Open Universiteit. Is de minister hier alsnog toe bereid? Zo ja, kan deze leden dan worden gegarandeerd dat deze bezuiniging in de aanstaande begroting niet meer voorkomt? Zo nee, kan de minister dan eindelijk een keer kwantitatief beargumenteren op grond van welke analyse hij tot de noodzaak voor en de hoogte van de

voorgestelde bezuiniging komt?

Antwoord:

Ik deel de mening van de leden van de CDA-fractie dat de inbreng van de Open Universiteit erg belangrijk is voor het welslagen van het consortium; de bijdrage van de andere deelnemende instellingen is naar mijn oordeel evenzeer van belang. Ik zie echter geen verband tussen de in de rijksbegroting 2000 en 2001 aangevoerde argumenten voor de bezuiniging op de rijksbijdrage aan de OUNL en de oprichting van de DU. De in de begroting 2001 opgenomen maatregelen die betrekking hebben op de OUNL zullen nader worden toegelicht in de begroting voor 2002.

Vragen van de D66-fractie

14.

Is met deze opzet van het consortium digitale universiteit geen sprake van concurrentievervalsing? En is de voorgestelde opzet niet in strijd met mededingingsregels van de Europese Unie? (blz.2)

Antwoord:

Ik heb het businessplan door de Landsadvocaat laten toetsen op de in deze vraag genoemde aspecten. Naar aanleiding van het advies van de Landsadvocaat ben ik tot de conclusie gekomen dat de voornemens die zijn neergelegd in het businessplan niet strijdig zijn met Europeesrechtelijke- en mededingingsrechtelijke regels. De twee belangrijkste voorwaarden waaraan voldaan moet worden om concurrentievervalsing en strijdigheid met EU-mededingingsregels te voorkomen zijn: 1. De overheidssubsidie aan het OEC moet worden aangemeld bij de Europese Commissie; 2. Verschil in prijs tussen wel- en niet- aan de DU deelnemende partijen is toegestaan, maar de prijs die niet-deelnemende partijen aan de DU betalen voor het afnemen van in het OEC ontwikkelde producten moet in verhouding staan tot de door de deelnemende partijen gemaakte kosten voor ontwikkeling.

15.

Subsidieert het ministerie van OCenW en/of EZ ook concurrerende initiatieven? (blz.2)

Antwoord:

Vergelijkbare initiatieven (in de vorm van consortia van hoger onderwijsinstellingen die zich bezighouden met onderwijsvernieuwing) zijn tot op heden niet genomen en dus

ook niet gesubsidieerd. Wel heb ik bij SURF fl. 5 miljoen gereserveerd ter ondersteuning van andere consortia die een toegevoegde waarde ten opzichte van het consortium Digitale Universiteit bieden, mochten die zich aandienen.

Op het gebied van onderwijsvernieuwing loopt sinds enkele jaren een stimuleringsprogramma via het SURF Educatiefonds, waarvoor ik voor de periode 1999-2002 fl. 37 miljoen uitgetrokken heb. Verschil met het consortium DU is dat SURF Educatief zich bezighoudt met onderwijsvernieuwing in projectverband - overigens ook onder de voorwaarde dat deze projecten door samenwerking van meerdere hoger onderwijsinstellingen tot stand komen.

Voorts heb ik samen met de minister van EZ steun toegekend aan de ICT-netwerkacademie, die nu als 'Acadoo.nl' bekend staat; zie ook het antwoord op vraag 16.

16.

Kan een overzicht worden gegeven van vergelijkbare buitenlandse initiatieven? (blz.2)

Antwoord:

Een consortium van hoger onderwijsinstellingen die een dusdanig hechte, langdurige samenwerking aangaan en een zo omvangrijk financieel commitment aan elkaar afgeven is mij niet bekend. Wel wordt de Britse E-University vaak genoemd als vergelijkbaar project. De overeenkomsten schuilen in het feit dat het project gericht is op het stimuleren van virtueel hoger onderwijs. Groot verschil is dat de E-University zelf geen materiaal zal gaan ontwikkelen, maar meer zal optreden als een makelaar tussen onderwijsvraag en -aanbod. Wat dat betreft vertoont het Britse initiatief meer gelijkenis met Acadoo.nl (voorheen bekend als de ICT-Netwerkacademie). In het kader van het actieplan Deltawerkers voor de Digitale Delta' is Acadoo.nl opgestart als on-line bemiddelaar om ICT-ers en potentiële ICT-ers voor hen op maat gemaakt onderwijs te leveren.

17.

Waarom hebben de initiatiefnemers niet geprobeerd een buitenlandse universiteit erbij te betrekken? (blz. 2)

Antwoord:

De DU richt zich op de Nederlandse markt. Zoals in het businessplan (blz. 10) te lezen is gaan de initiatiefnemers er van uit dat er een duurzame Nederlandse markt voor e-learning zal zijn. Ik deel die verwachting. Het zoeken van buitenlandse partners is dus vooralsnog niet aan de orde.

18.

Welke (gekwantificeerde) doelstellingen wil de minister met het bedrag van 70 miljoen verwezenlijkt zien worden? (blz. 3)

Antwoord:

Ik koppel geen doelstellingen aan een bedrag van fl. 70 miljoen, omdat ik dat bedrag niet heb toegezegd. Aan de door mij toegezegde fl. 25 miljoen koppel ik de doelstellingen zoals die verwoord zijn in het businessplan. Aangrijpingspunt daarvoor zijn voor mij in eerste instantie de op blz. 15 en 16 van het businessplan genoemde projecten, waarmee in 2001 begonnen zal worden. Verder zal ik het tijdpad (blz. 37) en de financiële prognose (blz. 27 t/m 36) gebruiken om te monitoren of de in het businessplan gewekte verwachtingen waargemaakt worden.

19. -1 **(NB: er zijn twee vragen 19 gesteld: vandaar 19-1 en 19-2)**

Wat vindt de minister van het plan van MIT om al hun cursusmateriaal online aan te gaan bieden? (blz. 15)

Antwoord:

De stap van MIT om haar cursusmateriaal online aan te bieden is interessant: met name het feit dat inzage en gebruik van dit materiaal gratis is. Het gaat hier om gedigitaliseerd 'ruw' materiaal. Zoals MIT op haar website (<http://www.mit.edu>) ook aangeeft is dat wat anders dan e-learning: 'MIT OCW is not a distance learning initiative. Distance learning involves the active exchange of information between faculty and students, with the goal of obtaining some form of a credential. Increasingly, distance learning is also limited to those willing and able to pay for materials or course delivery. MIT OCW is not meant to replace degree granting higher education. Rather, the goal is to provide the content that supports an education.'

19. -2

Uit het businessplan blijkt dat de digitale universiteit aanbodgericht gaat werken.

Zou het niet beter zijn - in het kader van de huidige internationale ontwikkelingen - als de digitale universiteit vraaggericht zou gaan opereren? (blz. 2-4)

Antwoord:

De conclusie dat uit het businessplan blijkt dat de DU aanbodgericht gaat werken deel ik niet. De DU speelt mijns inziens op de vraag naar een flexibeler, meer tijd- en

plaatsonafhankelijk onderwijs die tegenwoordig op onderwijsinstellingen af komt. De DU - met name de in het OEC ondergebrachte ontwikkelfunctie - stelt die instellingen in staat een passend antwoord op die vraag te geven. Zoals de initiatiefnemers het zelf in het businessplan (blz. 9) verwoorden: 'De Digitale Universiteit richt zich op het leveren van producten en diensten die enerzijds aansluiten bij de onmiddellijke behoeften van de deelnemende instellingen en anderzijds nodig zijn voor een strategische positionering in de opkomende e-learning markt.'

20.

De positie van de (individuele) student blijft onbelicht in het businessplan. Is voor de toekomst van het Nederlandse digitale hoger onderwijs juist niet de vraagbehoefte van de (individuele) gebruiker van groot belang? (blz. 10)

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 19. De DU heeft geen 'eigen' studenten; de DU stelt instellingen in staat in te spelen op de behoefte van hun klanten.

21.

Wordt de digitale universiteit een concurrent voor de niet-deelnemende onderwijsinstellingen? (blz. 9)

Antwoord:

De DU wordt geen concurrent van de niet-deelnemende instellingen in die zin dat er met de DU geen nieuwe instelling gecreëerd is. De onderwijsinstellingen die hebben besloten deel te nemen aan de DU hebben dat gedaan omdat deelname hen in hun optiek een voorsprong geeft ten opzichte van niet-deelnemende instellingen.

22.

De deelnemende instellingen krijgen een voorsprong op niet-deelnemende onderwijsinstellingen. Vreest de minister een tweedeling in digitale en niet-digitale hogere onderwijsinstellingen in Nederland? Zo ja, hoe kan dat voorkomen worden? (blz.10)

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 21. De niet-deelnemende instellingen kunnen ook het initiatief nemen tot een vergelijkbare samenwerking. Zoals ik in het antwoord op vraag 15. ook meldde heb ik 5 miljoen gereserveerd voor met als specifiek doel alternatieve consortia te faciliteren. Bovendien kunnen de

niet-deelnemende instellingen in een latere fase (vanaf 2003) toetreden tot de DU, mits ze voldoen aan de in het businessplan genoemde toetredingsregels (blz. 26). De vrees voor een tweedeling in digitale en niet-digitale hoger onderwijsinstellingen heb ik niet. Alle universiteiten en hogescholen zijn op eigen wijze actief bezig met vormen van digitalisering van hun onderwijs. De vorm die voor de DU is gekozen is niet de enige mogelijkheid om succesvol te werken aan de digitalisering

23.

Welke aanvullende projecten zijn er geselecteerd? (blz. 18)

Antwoord:

Er zijn thans nog geen aanvullende projecten geselecteerd. De selectie van projecten voor het jaar 2002 zal in september 2001 ter hand genomen worden, gelijktijdig met het opstellen van het jaarplan voor 2002.

Vragen van de SP-fractie

24.

Waarom wordt de individuele student niet direct bediend door de Digitale Universiteit? (blz. 2)

Antwoord:

Het is de keuze geweest van de initiatiefnemers om de dienstverlening richting individuele initiële studenten te laten verlopen via de deelnemende instellingen. Op die manier kunnen de door de DU ontwikkelde producten ingezet worden op een manier die het best aansluit bij de vraag die deze instellingen vanuit hun studenten krijgen. Ik ondersteun deze keuze: het is niet mijn bedoeling geweest met de DU een nieuwe instelling voor initieel hoger onderwijs te begroeten.

25.

Opereert de Digitale Universiteit op de bedrijvenmarkt (als aanbieder van cursussen en korte opleidingen) met een winstoogmerk? Zo ja, in hoeverre is sprake van verstrengeling van publieke en commerciële belangen?

Antwoord:

Voor wat betreft het opereren met een winstoogmerk: de verschillende functies van de DU zijn ondergebracht in verschillende onderdelen. De commerciële tak van de DU wordt ondergebracht in de in het antwoord op vraag 4 al genoemde

EBV. De inrichting van de EBV is in het businessplan niet en detail uitgewerkt; vermeld wordt wel dat men zich tot doel stelt om binnen vijf jaar een netto marge van 20 procent te realiseren. De deelname van commerciële partijen aan de EBV impliceert mijns inziens dat de EBV met een winst oogmerk zal opereren. Het OEC, waar de fl. 25 mln. subsidie heen gaat, is organisatorisch, administratief en financieel gescheiden van de EBV.

Voor wat betreft de verstrengeling van publieke en commerciële belangen, merk ik op dat het uitvoeren van activiteiten in opdracht van derden door universiteiten en hogescholen zeker geen nieuw verschijnsel in het Nederlands hoger onderwijs is. Dat geldt overigens zowel voor het terrein van het onderwijs als dat van het wetenschappelijk onderzoek. Onder voorwaarde dat hiermee zorgvuldig wordt omgegaan, zie ik dit niet als een ongewenste verstrengeling van strijdige belangen.

26.

Vindt u het aanvaardbaar dat de Digitale Universiteit, die door niet commerciële partijen wordt opgericht, een commerciële ambitie heeft? Hoe kunt u de onafhankelijkheid van de wetenschappelijke informatie garanderen als deze mede wordt gefinancierd door commerciële partijen? (blz. 3)

Antwoord:

Ik vind het aanvaardbaar dat de DU een commerciële ambitie heeft, zolang deze activiteit maar duidelijk gescheiden blijft van de niet-commerciële onderdelen van de DU; zie de antwoorden op de vragen 14. en 25. Onder de voorwaarden die aanwezig zijn in het businessplan van de DU, zie ik niet in hoe de onafhankelijkheid van wetenschappelijke informatie bedreigd kan worden.

27.

Wat wordt bedoeld met de doelstelling bij de exploitatiefunctie om op termijn een marktaandeel van 10 procent te verwerven op de bedrijvenmarkt? Kunt u aangeven hoe een marktaandeel op de bedrijvenmarkt bijdraagt aan een elektronische leeromgeving in het hoger onderwijs? (zie ook de managementsamenvatting)

Antwoord:

Volgens een schatting in het businessplan (blz. 35) houdt een marktaandeel van 10 à 15 procent op de B2B (business-to-business) markt een omvang van circa fl. 75 miljoen in, uitgaande van een markt met een geschatte jaaromzet van fl. 0,5 miljard. Een marktaandeel op de bedrijvenmarkt draagt niet direct bij aan een elektronische leeromgeving in het hoger

onderwijs, en zoals ik in het antwoord op de vragen 14, 25 en 26 al aangaf gaat het om verschillende activiteiten, die administratief en organisationeel van elkaar gescheiden zijn. Dat neemt niet weg dat er indirect wel voordelen te verwachten zijn het opereren op beide terreinen: naast schaalvoordelen ook bijvoorbeeld interactie van theorie en praktijk.

28.

Wordt de fl.15 miljoen die bij de Open Universiteit bezuinigd zou worden anders ingezet? Zo ja, wat zijn daarvan de gevolgen?

Antwoord:

Al in de begroting 2000 is een korting op de rijksbijdrage aan de OUNL opgenomen; die korting is in het totaalbeeld verwerkt en is dus niet aantoonbaar elders ingezet. Voor het overige verwijs ik naar de komende begroting voor 2002.

29.

Kunt u uitleggen waarom bepaalde instellingen zich uit het project van de Digitale Universiteit hebben teruggetrokken? (zie het NRC van 3 maart 2001)

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 5.

30.

Wat is het oordeel van de minister over de mening van professor R. Pieper, dat de Digitale Universiteit teveel uit gaat van een 'leerfabriekgedachte'? (zie het Financiële Dagblad van 11 april 2001)

Antwoord:

Ik deel de mening van professor Pieper dat de DU geen 'lessenboer' moet zijn, zoals de kop van het betreffende artikel luidt. Ik ben echter ook van mening dat de DU dat niet zal worden. De aanleiding om het artikel te schrijven was de aankondiging van MIT om haar studiemateriaal kosteloos op het web te zetten (zie ook vraag 19.). Pieper gaat voorbij aan het feit dat dit wat anders is dan het ontwikkelen van online lesprogramma's, die ten volle gebruik maken van de mogelijkheden die de techniek biedt - met name waar het gaat om (inter-) actief leren. In zijn artikel doet Pieper ook de aanbeveling de DU te laten functioneren als 'educational service provider' - één van de onderdelen van de DU heeft exact die naam meegekregen. Wat Pieper bedoelt is echter dat de DU de student persoonsgerichte digitale studiebegeleiding

moet gaan geven: dat is mijns inziens echter niet de taak van de DU, want de DU heeft geen eigen studenten. De aan de DU deelnemende instellingen hebben dat wel, en gebruikmakend van de producten die de DU ontwikkelt zullen die instellingen beter toegerust zijn om de functies te vervullen waarvan Pieper en ik beiden het grote belang onderschrijven: flexibel tegemoet komen aan de behoefte van de onderwijsvrager.